

Til lovforslag nr. L 182

Folketinget 2021-22

Betænkning afgivet af Retsudvalget [den 2. juni 2022]

2. udkast

til

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love

(Effektivisering af straffesagskæden og nævnsprocessen m.v. i Ungdomskriminalitetsnævnet, øget adgang til videregivelse og optagelse af fotografier, forbedring af politiets muligheder for efterforskning m.v.)

[af justitsministeren (Nick Hækkerup)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 15 ændringsforslag til lovforslaget. Venstres og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1, justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 2, 4, 5 og 15, Venstres medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 3 og Socialistisk Folkepartis medlemmer har stillet ændringsforslag nr. 6-14 til lovforslaget.

2. Indstillinger

◇

Liberal Alliance, Alternativet, Kristendemokraterne, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

<Parti/partier>

◇

<Parti/partier>

◇

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (V og SF), tiltrådt af ◇:

Til § 1

1) Nr. 3-7 udgår.

[De foreslåede ændringer vedrørende politiets adgang til at registrere en mistænkt eller anden persons færden ved brug af gps eller et andet lignende apparat udgår]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af ◇:

Til § 2

2) I det under *nr. 11* foreslåede § 820, *stk. 1*, ændres »denne lov« til: »loven«.

[Lovteknisk korrektion]

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af ◇:

Til § 3

3) Paragraffen udgår.

[Den foreslåede ændring i færdselsloven udgår]

Til § 6

Af *justitsministeren*, tiltrådt af ◊:

4) I det under *nr. 3* foreslåede § 5, *stk. 2*, ændres »jf. dog § 21, stk. 3 og 6, § 29, stk. 3, § 30, stk. 3, § 36 a, stk. 2, § 42, stk. 2, eller § 51, stk. 3« til: »jf. § 6, stk. 3, § 21, stk. 3 og 6, § 29, stk. 3, § 30, stk. 3, § 36 a, stk. 2, § 42, stk. 2 og 3, § 43, stk. 1 eller § 51, stk. 3«.
[Lovteknisk korrektion]

5) I det under *nr. 4* foreslåede § 5, *stk. 3*, ændres »jf. dog § 21, stk. 3 og 6, § 29, stk. 3, § 36 a, stk. 2, § 42, stk. 2, og § 51, stk. 3« til: »jf. dog § 21, stk. 3 og 6, § 29, stk. 3, § 36 a, stk. 2, § 42, stk. 3, § 43, stk. 1 og § 51, stk. 3«.
[Lovteknisk korrektion]

Af et *mindretal* (SF) tiltrådt af ◊:

6) *Nr. 8* affattes således:

»8. I § 12 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Justitsministeren kan fastsætte regler om erstatning og godtgørelse til børn og unge for skader, der pådrages ved udførelse af straksreaktioner fastsat efter stk. 1.«
[Tilføjelse af betingelse for afgørelse om straksreaktion]

7) I den under *nr. 16* foreslåede § 36 a ændres »svært nedsat psykisk funktionsevne« til »nedsat psykisk funktionsevne eller manglende modenhed eller egnethed«
[Ændring af mulighed for at undtage børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne eller manglende modenhed eller egnethed, fra nævnsbehandling]

8) § 37 affattes således:

»§ 37. Hvis den unge er fyldt 15 år, skal den unge være til stede under hele mødet i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Stk. 2. Nævnet skal dog efter anmodning tillade, at en ung med nedsat psykisk funktionsevne, der er fyldt 15 år, ikke er til stede under nævnsmødet.

Stk. 3. Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, jf. stk. 2, kan træffes af formanden eller en næstformand. Afgørelser truffet af formanden eller en næstformand skal ske på skriftligt grundlag.

Stk. 4. Forældremyndighedsindehaverne skal være til stede under hele mødet i Ungdomskriminalitetsnævnet.«

[Ændring af forpligtelsen for børn og unge i alderen 10 til 14 år og børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne til at deltage i nævnsbehandlingen]

9) I § 37 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Formanden eller en næstformand kan beslutte, at barnet eller den unge ikke skal være til stede under hele mødet eller dele af i Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis det skønnes påkrævet af hensyn til barnet eller den unge. Formanden eller næstformanden skal drage omsorg for, at inddragelsen af barnet eller den unge i sagen gennemføres på anden forsvarlig måde.«

[Alternative muligheder for inddragelse af barnet eller den unge på nævnsmødet]

10) I § 38 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Nævnet skal fremme en sag, hvor barnet eller den unge har lovligt forfald efter § 37, stk. 1 og stk. 2.«

Stk. 3, 4 og 5 bliver herefter stk. 4, 5 og 6.

[Ændring af forpligtelsen for børn og unge i alderen 10 til 14 år og børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne til at deltage i nævnsbehandlingen]

11) § 41 affattes således:

»§ 41 Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler for gennemførelse og afholdelse af nævnsmødet.«

[Fastsættelse af nærmere regler for gennemførelse og afholdelse af nævnsmødet]

12) Efter nr. 18 indsættes som nye numre:

»01. § 55, stk. 1, affattes således:

»§ 55. Afgørelser truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet kan indbringes for Ankestyrelsen inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

02. Stk. 3-6 bliver herefter stk. 2-5.«

03. § 55, stk. 6, der bliver stk. 5, affattes således:

»*Stk. 6.* Ved behandling i Ankestyrelsen af sager, som nævnt i § 14, stk. 2-4, og §§ 15-18, 23, 24 og 32, har barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne ret til at gøre sig bekendt med sagens dokumenter og udtale sig. I disse sager er der endvidere ret til gratis advokatbistand, jf. § 46. Bestemmelsen i § 168, stk. 5, i lov om social service finder anvendelse.«

[Ændring af mulighed for påklage Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser til Ankestyrelsen]

Ny paragraf

13) Efter § 6 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022 som senest ændret ved § 41 i lov nr. 324 af 6. marts 2022, foretages følgende ændring:

1. I § 65, stk. 1, udgår »jf. dog stk. 6«.

2. I § 65, stk. 2, ophæves 2. og 3. pkt.

3. § 65, stk. 6, affattes således:

»*Stk. 6.* I sager om et barn eller en ung, der er pålagt en straksreaktion, jf. § 12 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, eller er i et forbedringsforløb, jf. §§ 13 og 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, kan Ankestyrelsen træffe afgørelse efter stk. 1 og pålægge Ungdomskriminalitetsnævnet at træffe de fornødne afgørelser og samtidig pålægge kommunalbestyrelsen at forelægge sagen

for Ungdomskriminalitetsnævnet med henblik herpå. Ankestyrelsen kan desuden i disse sager træffe afgørelser efter stk. 2 og 3. Ankestyrelsen skal orientere Ungdomskriminalitetsnævnet om afgørelser efter 1. og 2. pkt.««
[Konsekvensændring]

Ny paragraf

14) Efter § 6 indsættes som ny paragraf:

»§ 02

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 25. februar 2022, foretages følgende ændring:

1. § 73, stk. 1, nr. 4, affattes således:

»4) Ankestyrelsens afgørelse i sager, hvor Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 14, stk. 2-4, eller §§ 15-18, 23, 24 og 32 er påklaget til Ankestyrelsen.««

[Konsekvensændring]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af ◊:

Til § 7

15) § 7, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. §§ 8 og 9 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet som affattet ved denne lovs § 6, nr. 6 og 7, træder i kraft den 1. januar 2023.«

[Lovteknisk korrektion]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås, at de foreslåede ændringer i retsplejelovens § 788, stk. 2, og § 791 a, stk. 8, udgår. Det betyder, at gældende ret fastholdes, og at der således bl.a. fortsat vil gælde krav om forudgående retskendelse ved politiets registrering af en mistænkt eller anden persons adfærd ved brug af gps eller et andet lignende apparat, medmindre indgrebets øjemed hermed forspildes.

Til nr. 2

Det fremgår af den foreslåede § 820, stk. 1, i retsplejeloven, at er der en særligt bestyrket mistanke om, at en person, hvis identitet er politiet bekendt, har begået en lovovertrædelse, der efter denne lov kan medføre fængsel i 6 år eller derover, kan politiet offentliggøre et fotografi, et signalement eller andre oplysninger, der er egnede til at identificere den pågældende, i presse, radio, fjernsyn eller anden form for medie, med henblik på at identificere vidner, såfremt vidnernes forklaringer må antages at være af afgørende betydning for strafforfølgningens gennemførelse eller for at forebygge yderligere lovovertrædelser af tilsvarende grovhed.

Det foreslås, at »denne lov« ændres til »loven«, idet bestemmelsen er tiltænkt at kunne anvendes i alle tilfælde,

hvor der i lovgivningen generelt er hjemmel til at straffe en lovovertrædelse med fængsel i 6 år eller derover, og betingelserne i den foreslåede bestemmelse i øvrigt er opfyldt. Det betyder, at det i praksis kun vil være de groveste forbrydelser i straffeloven, der vil give politiet mulighed for at offentliggøre et fotografi, et signalement eller andre oplysninger, der er egnede til at identificere den pågældende, efter bestemmelsen, jf. pkt. 2.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Der er ingen af retsplejelovens strafbestemmelser, som kan medføre fængsel i 6 år eller derover.

Til nr. 3

Det foreslås, at den foreslåede ændring i færdselslovens § 118 c, stk. 6, udgår. Det betyder, at gældende ret fastholdes, og at størrelsen på enkeltmandsvirksomheder således fortsat vil være afgørende for, om det er enkeltmandsvirksomheden som sådan, eller enkeltmandsvirksomhedsjeren personligt, der vil kunne pålægges strafansvar i medfør af færdselslovens § 118 c, stk. 6.

Til nr. 4

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af de foreslåede ændringer af § 5, stk. 2, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Til nr. 5

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af de foreslåede ændringer af § 6, stk. 1, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Til nr. 6

Med bestemmelsen foreslås, at hjemlen til, at justitsministeren kan fastsætte regler om erstatning og godtgørelse til børn og unge for skader, der pådrages ved udførelse af straksreaktioner efter ungdomskriminalitetslovens § 12, stk. 1, nu indsættes som ny stk. 3 i § 12 i stedet for stk. 2, hvorefter den eksisterende § 12, stk. 2, bibeholdes. Det indebærer, at det fortsat vil være en betingelse for pålæg af en straksreaktion, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare.

Til nr. 7

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i ungdomskriminalitetsloven som § 36 a, der giver mulighed for, at børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne eller manglende modenhed eller egnethed undtages fra at få deres sag behandlet ved Ungdomskriminalitetsnævnet.

Bestemmelsen medfører, at kommunen kan indstille til Ungdomskriminalitetsnævnet, at der ikke skal iværksættes foranstaltninger, jf. §§ 12-14 (straksreaktioner, forbedringsforløb eller tvangsmæssig anbringelse) af hensyn til nedsat psykisk funktionsevne eller manglende modenhed eller egnethed hos barnet eller den unge. Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse herom på baggrund af kommunens indstilling.

Til nr. 8

Den foreslåede ændring indebærer, at unge, der er fyldt 15 år på indkaldel-sestidspunktet, har mødepligt. Børn og unge, der på tidspunktet for indkaldelsen er under 15 år, har ikke en mødepligt, men derimod en møderet til nævnsrådet i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i ungdomskriminalitetslovens § 37, stk. 2, hvorefter nævnet efter anmodning skal tillade, at en ung, der er fyldt 15 år, med nedsat psykisk funktionsevne ikke er til stede under nævnsrådet. En ung, der er fyldt 15 år, der har nedsat psykisk funktionsevne, har en møderet til nævnsrådet i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Det foreslås i ungdomskriminalitetslovens § 37, stk. 3, at Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse efter stk. 2 kan træffes af formanden eller en næstformand på skriftligt grundlag. Der er tale om en konkret vurdering i forhold til, om nedsat psykisk funktionsevne hos den unge med betydelig vægt taler for, at den unge skal undtages fra mødepligt.

Bestemmelsen i den foreslåede § 37, stk. 4, fastslår forældremyndighedsindehavernes mødepligt i Ungdomskriminalitetsnævnet, som gælder under hele mødet i nævnet, og som gælder for alle forældremyndighedsindehavere for børn og unge, der indkaldes til nævnsråd i Ungdomskriminalitetsnævnet, uanset om barnet eller den unge selv har lovligt forfald efter den foreslåede § 37, stk. 1 og 2.

Til nr. 9

Med ændringsforslaget lægges der op til at indføre et nyt stk. 2 i ungdomskriminalitetslovens § 37, hvorefter formanden eller næstformanden kan beslutte, at barnet eller den unge ikke skal være til stede under hele mødet eller dele af i Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis det skønnes påkrævet af hensyn til barnet eller den unge.

Ved vurderingen af, om det skønnes »påkrævet af hensyn til barnet eller den unge«, at barnet eller den unge ikke skal være til stede under hele mødet, vil der navnlig skulle lægges vægt på, om det kunne bidrage til en bedre dialog med barnet og den unge at gennemføre inddragelsen på anden forsvarlig måde.

Dette vil for eksempel kunne være tilfældet, såfremt barnet eller den unge udviser stor utryghed eller modvilje mod at udtale sig foran nævnet. Det vil også kunne være tilfældet, hvis det af hensynet til barnets alder og/eller modenhed ikke vurderes at være hensigtsmæssigt at gennemføre et nævnsråd ud fra de rammer, der fremgår af ungdomskriminalitetslovens §§ 37 og 40.

Til nr. 10

Det foreslås i ungdomskriminalitetslovens § 38, stk. 2, at nævnet skal fremme en sag, hvor barnet eller den unge har lovligt forfald efter den foreslåede § 37, stk. 1 og 2. Ændringen er en konsekvensrettelse af den foreslåede nr. 1.

Til nr. 11

Det foreslås, at § 41 nyaffattes, hvorefter justitsministeren ved bekendtgørelse bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for gennemførelse og afholdelse af nævnsrådet.

Bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte regler om gennemførelse og afholdelse af nævnsrådet, herunder regler for lokaler, regler om videooptagelse, som optages på forhånd, og som afspilles under retsmødet, og af samtaler med barnet eller den unge og lignende.

Til nr. 12

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i ungdomskriminalitetslovens § 55, stk. 1, hvorefter Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Bestemmelsen indebærer, at samtlige afgørelser truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet i medfør af ungdomskriminalitetsloven vil kunne indbringes for Ankestyrelsen.

Den foreslåede 4-ugers frist svarer til fristen i § 168 i serviceloven, der omhandler klage til Ankestyrelsen over børn- og ungeudvalgets afgørelser.

Det foreslås, at § 55, stk. 2, ophæves, idet bestemmelsen gav mulighed for, at en række udvalgte afgørelser truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet vil kunne indbringes for Ankestyrelsen. Disse afgørelser vil i stedet være omfattet af den foreslåede § 55, stk. 1, hvorefter bestemmelsens stk. 2 er unødvendig.

Til nr. 13 og 14

Der er tale om konsekvensrettelser som følge af den foreslåede ændring af ungdomskriminalitetslovens § 55.

Til nr. 15

Der er tale om en lovteknisk præcisering af ikrafttrædelsesbestemmelsen.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 27. april 2022 og var til 1. behandling den 6. maj 2022. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <4> møder.

Teknisk gennemgang

Justitsministeren har den 19. maj 2022 over for udvalget foretaget en teknisk gennemgang af lovforslaget.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 3. marts 2022 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 186. Den 27. april 2022 sendte justitsministeren høringssvarene og et høringssvar til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 7 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 13 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Bjørn Brandenburg (S) Thomas Jensen (S) Julie Skovsby (S) Brian Bressendorff () Rasmus Stoklund (S) Annette Lind (S)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Lisbeth Bech-Nielsen (SF) Samira Nawa (RV) nfm. Susan Kronborg (RV)

Rosa Lund (EL) Søren Søndergaard (EL) Aaja Chemnitz Larsen (IA) Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Kasper Sand Kjær (S)

Sikandar Siddique (FG) Preben Bang Henriksen (V) Jan E. Jørgensen (V) Anne Rasmussen (V) Kenneth Mikkelsen (V)

Morten Dahlin (V) fmd. Michael Aastrup Jensen (V) Kristian Pihl Lorentzen (V) Peter Skaarup (DF) Karina Adsbøl (UFG)

Marcus Knuth (KF) Britt Bager (KF) Pernille Vermund (NB) Simon Emil Ammitzbøll-Bille (UFG)

Liberal Alliance, Alternativet, Kristendemokraterne, Moderaterne, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti (FG)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	39	Alternativet (ALT)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Kristendemokraterne (KD)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Moderaterne (M)	1
Enhedslisten (EL)	13	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Sambandsflokkurin (SP)	1
Nye Borgerlige (NB)	4	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Liberal Alliance (LA)	3	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	9